

حجت الاسلام والمسلمین جواد نضافت، استاد حوزه علمیه خراسان

خدا وعده داده است فقدان رئیس‌ها را برای ما جبران می‌کند

هنوز سن وسالی نداشت، پدرش را از دست داد و مثل بسیاری دیگر از شخصیت‌های بزرگ اسلام و انقلاب، یتیم شد و از دست پرمهر پدر بی بهره بود. اساساً خدا زندگی انسان‌هایی را که دوست دارد و برایشان مقام و شأن خاص در نظر گرفته است. از کودکی به سختی و تلاطم می‌اندازد. این بسیار در خودسازی انسان‌ها تأثیر دارد. گویی این‌ها در چنین وضعی است که رشد می‌کنند و به مرحله اثرگذاری می‌رسند. البته این خودسازی و رسیدن به چنین جایگاهی به عوامل مختلف بستگی دارد که مهم‌ترین آن‌ها خود فرد و سلوک اوست. فقدان ایشان دردی بزرگ است. اما خدای متعال در آیه ۱۰۶ از سوره مبارکه بقره می‌فرماید: «ما ننسخ من آیه او ننسها نأت بخیر منها و ما مثلها لم تعلم ان الله علی کل شیء قدیر» یعنی هر حکمی را نسخ کنیم یا نسخ آن را به تأخیر اندازیم، بهتر از آن یا همانند آن را می‌آوریم. آیا نمی‌دانستی که خداوند بر هر چیز تواناست؟! خدا وعده داده است اگر نشانه‌ای از دست مردم برود، بهتر یا مثل آن را برای ما می‌آورد. وقتی به خدا خوش بین باشیم، خدا با ما همان‌طور برخورد می‌کند. ما هم در عین این فقدان و غم بزرگ خوش بین هستیم که خداوند رئیس‌ها را جبران می‌کند.

شهید رئیسی به اوصاف و ارزش‌های متعدد اخلاقی آراسته بود و این آراستگی به وضوح در فکر و سخن و رفتار ایشان دیده می‌شد. حسن خلق از ویژگی‌های برجسته ایشان بود و ادب و تواضع آیت‌الله... رئیسی در مقابل همه بود؛ برابر علما و بزرگان با علایق گوناگون، همه روحانیت و طلاب، فقیر و غنی، کوچک و بزرگ و همه سلاطین سیاسی و حتی کسانی که با ایشان تفاوت فکری داشتند یا حتی به ایشان بدی کرده بودند. علاوه بر این، شهید آیت‌الله رئیسی بسیار اهل مشورت و مشورت‌پذیر بود و در این باره به سیره اجداد پاک خود، پیامبر (ص) و ائمه معصوم (ع) چشم داشت. ایشان به شدت اهل تفقد و دل‌جویی بود. یاد منی رود زمانی که تولیت آستان قدس بود، هرگاه به دیدار ایشان می‌رفتم، تا مقابل در من را بدرقه می‌کرد و هرچه اصرار می‌کردم چنین نکند، کار خودش را می‌کرد. همین چند وقت قبل هم که بابت کنگره‌ای در مشهد حضور داشت، جمعیت را کنار زد و تفقد کرد. این‌ها یعنی ریاست جمهوری و مناصب و پست و مقام هیچ کدام از آن همه تواضع و محبت و مهربانی ایشان کم نکرد. باید توجه کرد چنین شخصیت‌هایی آسان و مانند دیگران تربیت نمی‌شوند. همان‌طور که می‌دانیم، آیت‌الله رئیسی در دوران طفولیت و وقتی

آیت‌الله سید حسین بطحایی گلپایگانی، استاد مدرسه علمیه مروی تهران

رفتار آیت‌الله رئیسی برگرفته از مؤلفه‌های قرآن بود

این مسیر ارزشمند الهی ریش زیادی دارد. خداوند به پویندگان علم الهی می‌فرماید: «ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم» از امام صادق (ع) روایت شده است که «العلم نور یقذفه الله فی قلب من یشاء». ما طلبه‌های بسیاری داشتیم که در اوضاع سخت نتوانستند این مسیر را بپیمایند و به قله دست یابند، ولی شهید رئیسی به آن دست یافت. زیرا تواضع خاصی به علم، عالم و طلبه‌ها داشت. اگر کسی بی‌مهری می‌دید، واکنشی نشان نمی‌داد و با همان روش و منش احترام به علما و طلاب برخورد می‌کرد. از دیگر خصایل شهید رئیسی باید توجه به محرومان را هم در نظر گرفت. یکی از ویژگی‌های آقای رئیسی در مدتی که در مدرسه مروی تدریس می‌کرد، این بود که او حق الزحمه‌ای برای تدریس دریافت نمی‌کرد. آن مبلغ گرچه اندک بود، از محل موقوفات به استادان پرداخت می‌شد. آقای رئیسی به صورت مکتوب ثبت کرد و آن مبلغ را به طلاب محروم بخشید.

مروی، به جز تواضع و احترام به علم و عالم چیزی ندیدم. شهید رئیسی به اهتمام طلاب به تحصیل علم، تأکید جدی داشت. رئیس جمهور فقید در مراد و برخورد با طلاب و محصلانی که در گام‌های نخست علم آموزی بودند، بسیار متواضع بود و برای استادان تکریم خاصی قائل بود. این رفتار آیت‌الله... رئیسی برگرفته از مؤلفه‌های قرآن بود. در قرآن و آموزه‌های دینی ما، به احترام به علم و عالم توصیه فراوانی شده است. طبق توصیه دین احترام به علم و عالم باید حقیقی باشد. احترام آقای رئیسی تصنعی نبود. او حقیقتاً به علم و عالم احترام می‌گذاشت. ماد و نوع علم داریم؛ نوعی از علم به امور مادی برمی‌گردد و شامل پیشرفت‌های مادی می‌شود و بخش دیگری از علم مربوط به رشته‌ها و علوم معنوی است که بسیار مهم است. کسی که در این مسیر پرخطر گام می‌گذارد، تا رسیدن به قله بلندی که دسترسی به آن کار هر کسی نیست، راه سختی پیش رود. زیرا

شهادت رئیس جمهور را به همه ملت ایران تسلیت می‌گویم. خداوند در سوره زمر می‌فرماید: «قل هل یتستوی الذین یعلمون والذین لا یعلمون انما یتذکر اولو الالباب» همچنین در سوره رعد می‌فرماید: «هل یتستوی الاعمی والبصیر ام هل تستوی الظلمات والنور» می‌گویند «بزرگش نخوانند اهل خرد/ که نام بزرگان به زشتی برد». شهادت رئیس جمهور خدمت ملت ایران را به رهبر معظم انقلاب و همه افرادی که در سوگ او به غم نشسته‌اند، تسلیت می‌گویم. در توضیح نحوه مرادات مرحوم آیت‌الله رئیسی با اندیشمندان و حوزویان باید بگویم من به واسطه سال‌ها تدریس در مدرسه مروی شاهد شیوه برخورد رئیس جمهور شهید مردم‌باستانان و طلاب حوزه علمیه مروی بودم. ما جزا از این قرار بود که آقای رئیسی با هماهنگی مرحوم آیت‌الله مهدوی‌کنی برای تدریس به مدرسه مروی رفت و آمد داشت. من در برخورد آقای رئیسی با مدرسان و طلاب علوم دینی در مدرسه کهن

